

31.7.2012

Säätiöpohjainen kulttuurituotanto- KulTu (1.2.2008- 31.1.2012)
Hankenumero 4877

LOPPURAPORTTI

Hankkeen tavoitteet raportointikaudella

Jokilaaksojen Musiikkisäätiö hallinnoi kaksivuotista Maaseudun kehittämissuunnitelmasta 2007-2013 rahoitettavaa kehittämishanketta (KULTU 2008-2009). Keskipiste- leader ja Rieska- leader tekivät myönteisen ennakkopäätöksen kaksivuotisen hankkeen rahoituksesta helmikuussa 2008. TE- keskuksen päätös tuli 14.5.2009. Hankkeen toteutusaikaa pidennettiin hankkeessa olleiden käynnistysvaikeuksien vuoksi vuoden 2012 tammikuuhun.

Hankkeessa kehitettiin uusi toimiva yhteistyömalli alueelliseen kulttuurituotantoon. Toimintamalli perustuu Jokilaaksojen Musiikkisäätiön sekä julkisen, kolmannen ja yksityisen sektorin yhteistyöhön. Toimintamallin avulla vahvistetaan alueellista kulttuuripalvelujen tuotantoa ja parannetaan kulttuurituotannossa toimivien yritysten toimintaedellytyksiä.

Hankkeessa suunniteltiin jatkossa muulla rahoituksella toteutettavia toimenpiteitä ja tapahtumia Oulun eteläisen alueella. Tapahtumia ovat esimerkiksi erilaiset musiikkitapahtumat, taiteidenväliset tapahtumat, oopperatoiminta ja koulutus.

Hankkeen tavoitteena oli vapaa-ajan palveluiden tarjonta ja harrastusmahdollisuudet lisääntyminen. Tämä toteutui hyvin muun muassa alueelta kootun oopperakuoron toiminnassa. Lisäksi alueella asuvien ihmisten elämänlaatu ja ympäristön viihtyvyys kasvoi tuotettujen tapahtumien ansiosta. Hankkeen vaikutuksesta syntyi useita lyhytaikaisia työpaikkoja kulttuuritapahtumien organisointi- ja ohjelmantuottamistehtäviin esimerkiksi valo- ja äänitekniikka, assistenttien tehtävät, puuvuston hoitaja, ompelupalvelut ja kahvila- ja ruokapalvelut. Välillisesti hanke paransi kuntien kulttuuripalveluita ja -tuotteita sekä muita vapaa-ajan palveluita tarjoavien yritysten toimintaedellytyksiä. Hankkeen vaikutukset näkyivät ainakin Nivalassa, Haapavedellä, Kärämäellä, Ylivieskassa ja Oulaisissa. Hankkeen tavoitteena oli luoda toiminnallinen ja taloudellinen perusta, jonka avulla kehitettävä alueellinen toimintamalli voi jatkaa toimintaa hankkeen päättymisen jälkeenkin ja työllistää ainakin yhden kokopäiväisen työntekijän. Työntekijöiden tehtävänä on koordinoida jatkossa alueellisia kulttuuripalveluita, kehittää eri toimijoiden yhteistyötä ja osallistua kulttuuriproduktioiden tuotantoon. Toiminnallinen perusta pystyttiin laatimaan, valitettavasti Jokilaaksojen Musiikkisäätiön taloudellinen tilanne ei ole tällä hetkellä riittävän vakaa vakinaisen työntekijän palkkaamiseen.

Tavoitteiden toteutuminen raportointikaudella

KulTu-hankkeessa tutustuttiin mm. Ilmajoen Musiikkijuhlien ja Haapavesi folkien organisaatioihin, joka on mahdollistanut eri käytäntöjen ja toimintamallien vertaamisen. Siikalatvan kehittämissuunnitelman hallinnoiman ”KUKKO- kulttuurikonsulttien verkosto Oulun Eteläisessä” hankkeen projektipäällikkö Johannes Helaman kanssa on pidetty yhteispalavereita. Hakemus KUKKO- hankkeen palveluiden piiriin pääsemisestä jätettiin 16.4.2008. Kukko-hankkeen asiakkaaksi päästiin syksyllä 2008. Kukko- hankkeeseen mukaan pääseminen vahvisti säätiön

osaamista suurten tapahtumien tuottajana ja mahdollisesti oopperatapahtuman kehittämisen jatkossa yhdeksi vetovoimaisimmaksi ja näkyvimmäksi tapahtumaksi alueellamme. Tutustuimme myös Suomen Kansallisoopperan toimintaan (erityisesti puvustoon), Kemi-Tornion alueen Laestadius-oopperahankkeeseen (toteutus suunniteltu vuodelle 2012), Haapavesi Folk ry:n organisaatioon, kulttuuriosuuskuntapohjaiseen toimintamalliin (AnnMari Karvisen johdolla, esimerkkinä Vammalan kulttuuripalvelut sekä Keuruun museosäätiö), Kärsämäen kesän toimintaan, jossa yhdistyy kolme tapahtumatoimijaa, sekä mm. Pyhäjärven tanssi ry:n ja Kuopiofestivals'in toimintaan. Tutustumisten myötä löysimme niin hyviä kuin huonoja käytäntöjä, sekä tarkastelimme nimenomaan tuotannollisten prosessien tuottamista ostopalveluina eri tahoille.

KulTu-hankkeessa kehitettiin yhteistyötä kunnallisten toimijoiden, kulttuuripalveluita tarjoavien yritysten sekä kulttuurin parissa toimivien yhdistyksien kanssa vuosina 2008-2011. Yhteistyötä on luotiin kontaktein ja verkostoitumalla eri toimijoiden kanssa. Yhteistyöverkoston rakentaminen ja luotujen suhteiden ylläpitäminen oli tärkeä osa KulTu-hankkeen toimintaa. Jatkossa Jokilaaksojen Musiikkisäätiö tulee hyödyntämään näitä suhteita monipuolisesti. Hankkeen jälkeen pyrimme myös tarjoamaan suhdeverkostoa muiden toimijoiden hyödynnettäväksi.

KulTu-hankkeessa kehitettiin uudenlaista yhteistyötä kulttuurialan toimijoiden (kulttuuripalveluita tuottavat yritykset, alan opetusta antavat oppilaitokset, kunnalliset toimijat sekä yhdistykset) kanssa. Raportointikaudella näitä ovat olleet mm. Raudaskylän opisto, Ylivieskatalo Akustiikka, Nivala-seura, Haapajärven kulttuuritoimi, Nivalan kaupungin sivistyspalvelut, Kärsämäen kesä, Haapaveden kaupunki, Haapavesi-seura ja Haapaveden Opisto. Lisäksi yhteistyötä on tehty seuraavien toimijoiden kanssa: Nivalan seurakunta, Jokilaaksojen oratoriokuoro, Haapaveden kamariorkesteri, Musiikkia paanukirkossa(Kärsämäen kesä), Suomen Elämäntarinayhdistys, Haapavesi Folk, Kapinaviikot (Nivalan kotiseutuviikko), Oulaisten Wanhan Woiman päivät, Raudaskylän Soiva Kesä, Kokkolan oopperakesä sekä Keskipisteen matkailuyhdistys. Yhteistyötä toteutettiin vuonna 2010 mm. Haapavesi Folkien sekä WanhanWoiman perinnepäivien sekä Nivalan Kapinaviikkojen perinnepäivän yhteydessä siirtolaisuusmuistoja keräämällä. Aiheesta pidettiin erillinen seminaari Haapavedellä yhteistyössä Haapaveden Opiston sekä Haapaveden kaupungin kulttuuritoimen kanssa, sekä puheenvuoro Kärsämäen elämäntarinayhdistyksen kesäseminaarissa heinäkuussa 2010. Seminaaritoimintaa jatkettiin aktiivisesti vuonna 2011, jolloin pidettiin päivittäiset seminaarit eri aiheista Rockland-oopperaviikolla, lisäksi projektipäällikkö seminaariesitelmän Kärsämäen elämäntarinafestivaaleilla, sekä osallistui elämäntarinafestivaalien kirjoituskilpailun arvosteluraatiin.

Seminaaritoiminta vuonna 2011 toteutui laajamittaisesti Nivalassa oopperaviikoilla, jolloin KulTu-hanke tarjosi seuraavat seminaarit: Isät Amerikassa, Ooppera ottaa kantaa, Kohti Amerikkaa, Kirkko ja herätysliikkeet siirtolaisten keskuudessa sekä Kivistä malmia.

Oppilaitosyhteistyötä on toteutettu seuraavien toimijoiden kanssa: Raudaskylän kristillinen opisto, Kalajoen koulutuskuntayhtymä KAM oppilaitoksineen (Ylivieskan ammattikorkeakoulu sekä Nivalan ammattiopisto), Humanistinen ammattikorkeakoulu HUMAK / Korpilahden yksikkö, Nivalan kaupungin ruokahuolto sekä Niva-Kaijan koulu (oopperamuonitus, koululla seminaari 2009 ym), Jokilatvan opisto ja Jokilaaksojen musiikkiopisto. Esimerkiksi vuonna 2010 oppilaitosyhteistyötä tehtiin myös Ylivieskan lukion, Haapaveden lukion, Haapaveden Opiston,

Nivalan lukion ja Nivalan ammattioppilaitoksen kanssa. Yhteistyökentän monipuolistuminen koulutuskentällä on ollut yksi KulTu-hankkeen tärkeimmistä saavutuksista.

Yrityssektorin kanssa on tehty yhteistyötä mm. seuraavien toimijoiden kanssa: Keski-Pohjanmaan kirjapaino Oyj, OP-ryhmä, PPO, KPO, HaSa-Group, Ylivieskan äänentoistopalvelu, Ilmarinen, Genelec, Belvedere Mining, Inmet Miningin, sekä Nivalan Liikuntakeskus Oy. Yritysyhteistyömallia loi taloudellista tarttumapintaa säätiöpohjaiselle kulttuurituotannon mallille.

Julkisen sektorin osalta yhteistyössä ovat olleet: Haapaveden kaupunki, Nivalan kaupunki, Haapajärven kaupunki, Ylivieskan kaupunki, Nivalan seurakunta, Haapaveden seurakunta, Haapajärven seurakunta ja Herättäjäyhdistys. Yhteistyömuotoina ovat olleet mm. konsertit ja opetustilaisuudet, näyttelyt (mm. siirtolaisten kirjeenvaihtoa käsitellyt näyttely Nivalan kirjaston aulassa yhteistyössä Nivala-seuran kanssa, sekä kuvanäyttely Rocklandin kaivoskaupungista, Malmia Makolasta näyttely Tillarigalleriassa, sekä työtä maan alta ja merten takaa näyttely, sekä Haapavedellä toteutettu siirtolaisuus-kiertonäyttely). Malmia Makolasta näyttelyä hyödynnettiin myös yritysyhteistyössä. Kesällä 2011 toteutettiin ”työtä merten takaa ja maan alta”-näyttelykokonaisuus yhteistyössä Kam:in kanssa. Mukana näyttelyä toteuttamassa oli Jaana Öljymäki Nivalan ammattioppilaitokselta. Osa näyttelystä on muunnettu kiertonäyttelyksi, ja on vierailut mm. Haapaveden Taiteiden yössä.

Käytännössä kaikkien sektoreiden välinen yhteistyö on toteutunut mm. seuraavien kokeilujen kautta: Oopperaliite, jossa subventoitua ilmoitustilaa alueen tapahtumajärjestäjille, kunnallisille toimijoille, kansanopistoille sekä muille yhteistyökumppaneillemme. Toteutettu vuosina 2008, 2009, 2010 ja 2011.

Kesäkuussa 2010 toteutimme konserttikiertueen yhteistyössä Michiganissa toimivan Pine Mountain Music Festival-järjestön sekä Haapajärven ja Haapaveden seurakuntien sekä Ylivieskatalo Akustiikan kanssa. Kiertueella kuultiin harvoin Suomessa kuultavaa suomalaista pianomusiikkia amerikkalaisen huippupianisti Craig Randal Johnsonin esittämänä. Konserttien solistina oli Esa Ruuttunen. Johnson esiintyi myös kesäkuussa 2011 Ylivieskatalo Akustiikassa. Syksyllä 2010 toteutettiin oopperakouluproduktio, jossa alueen toisen asteen oppilaitoksissa kierrettiin kertomassa oopperamusiikista. Ostopalveluna tilattiin käyttöön tarkoitusta varten pianisti Kiril Koslovski sekä oopperalaulaja Esa Ruuttunen taiteelliseksi asiantuntijaksi. KulTu-hanketta tapahtumissa esitteli projektipäällikkö. Oopperakoulu toteutettiin Haapavedellä (yhteistyössä Haapaveden Opisto, Haapaveden lukio), Raudaskylällä (yhteistyössä Raudaskylän kristillinen Opisto), Ylivieskassa (yhteistyössä Ylivieskan lukio) ja Nivalassa (yhteistyössä Nivalan ammattikoulu/KAM, sekä Nivalan lukio). Oopperakoulu on suunniteltu toteutettavaksi myös vuonna 2012 laajentaen yhteistyötä Kalajoelle ja Piippolaan.

KulTu-hanke toteutti kesällä 2010 Haapavesi Folk Music Festivalin tapahtuma-aikaisen tiedottamisen. Yhteistyö todettiin toimivaksi, ja tiedotusyhteistyö toistettiin vuonna 2011. Tiedotusyhteistyötä jatketaan kesällä 2012 useiden eri toimijoiden kanssa, sillä se on yksi tapahtumatuottamisen osatekijöistä, jonka tuottaminen voidaan helposti ulkoistaa säätiöpohjaiselle toimijalle. Samalla toimijat pääsevät hyötymään KulTu-hankkeen kautta syntyneestä yhteistyöverkostosta.

KulTu-hanke toteutti Haapaveden kaupungin järjestämän kansainvälisen yhteistyövierailun kulttuuriosioon kuuluneen museo- ja paikallisperinnetapahtuman syyskuussa 2010. Tapahtuman kunniavieraat tulivat Tansaniasta, ja paikalla oli Haapaveden kaupungin valtuuston, hallituksen ja johdon edustajia yhteensä noin 30 henkeä. Tapahtuma oli erittäin onnistunut.

Alueellisen lipunmyyntijärjestelmän kehittäminen aloitettiin vuonna 2009, kesällä 2010 tavoitteena oli hankkeiden välinen yhteistyö Kukko-hankkeen kanssa: lipunmyyntijärjestelmän lanseeraaminen alueen muiden tapahtumajärjestäjien käyttöön pilottiluonteisesti. Vuonna 2010 lipunmyyntijärjestelmästä päätettiin luopua korkeiden kustannusten, järjestelmän vaatiman lisätyövoimatarpeen sekä oman alueen laadukkaiden kilpailijoiden vuoksi. Yhteistyöhön ryhdyttiin Pohjanmaan Lipputoimiston kanssa yhdessä muiden alueen kulttuuritoimijoiden kanssa. Yhteistyön myötä yhteismyyntiä on saatu aikaan mm. Ylivieskatalo Akustiikan ja Haapavesi Folkien kanssa. Yhteistyössä rakennetaan myös järjestelmää, joka auttaa tapahtumien ryhmämyyntiä ja markkinointia. Lipunmyynnin osalta on todettava, ettei näin työllistävää teknistä palvelua kannata ruveta tuottamaan osana säätiöpohjaista kulttuurintuotantoa.

Raudaskylän kristillisen opiston kanssa yhteistyönä olemme järjestäneet mm. oopperakuoron kuoroleirit sekä majoituspalveluita. Herättäjäyhdistyksen ja Nivalan seurakunnan kanssa yhteistyössä on järjestetty oopperaseurat vuonna 2009. Vuonna 2010 oopperaseurojen sijaan toteutettiin konserttitilaisuuksia. Vuonna 2011 tehostimme Raudaskylän Opiston majoituspalveluiden hyödyntämistä ja markkinoimista oopperavieraiden tarpeisiin. Saimme myös luotua uutta yhteistyötä puvuston puolelle.

Jokilaaksojen Oratoriokuoron ja Haapaveden kamariorkesterin kanssa käytiin vuonna 2009 neuvotteluja yhteistyön kehittämiseksi konserttitoiminnan (Händel: Messias) ja koulutustoiminnan osalta: lipunmyynti lipunmyyntijärjestelmän avulla, markkinointi, tiedottaminen ja konserttien organisointi. Vuonna 2010 päätettiin tiivistää yhteistyötä Oratoriokuoron kanssa kuoronjohtajan kuoroharjoituskustannusten osalta, tiivistämällä kuoron ja musiikkisäätiön välistä yhteistyötä mm. oopperakuoron pohjan rakentamisen osalta. Kesällä 2010 Jokilaaksojen Oratoriokuoro esitti teoksen ”Salvat 1709”, jonka puvustuksen toteutti KulTu-hanke Jokilaaksojen musiikkisäätiön puvustoa hyödyntämällä. Esityksessä hyödynnettiin Jokilaaksojen musiikkisäätiön Viimeiset Kiusaukset teoksen puvustusta, lisäksi solistirooleille suunniteltiin ja ommeltiin omat asut. Suunnittelusta ja ompelusta vastasivat Meeri Kaketti ja Helena Yrjölä. Puvustus toi oman lisäarvonsa ”Salvat 1709” –virsidraamaan, ja on hyödynnettävissä jatkossakin. Salvat 1709 on nähty myös vuonna 2011 mm. Kalajoen kirkossa, ja nähtäneen jatkossa mm. Haapavesi Folk music festivaaleilla.

KulTu-hanke on mukana Pentti Rasinkankaan säveltämän ja sanoittaman kansanmusiikkihenkeänsä musiiikkisadun Laiskat Ankat toteuttamisessa kesällä 2009. Musiikkisadun tilasi Jokilaaksojen musiikkiopisto lasten ja nuorten esitettäväksi, ja se toteutettiin yhteistyössä Jokilatvan opiston ja kuntien kulttuuritoimijoiden kanssa. KulTu-hankkeen projektipäällikkö toimi musiikkisadun tuottajana, puvustus ja kevyt lavastus toteutettiin hankkeen avulla. Musikaalin esitettiin Nivalassa, Haapavedellä, Haapajärvellä, Pyhäjärvellä, Kärsämäellä, Oulaisissa ja Merijärvellä täysille katsomoille.

Mahdollisuudet alueellisen teatteri-/ elokuvapuvustamon käynnistämisestä kartoitettiin vuosina 2008-2009. Yhteistyötä tehtiin mm. vastaamalla Oulun Oopperayhdistyksen järjestämän Koirien

Kalevala-lastenoopperan puvustuksesta. ”Salvat 1709” –teoksessa puvustoa hyödynnettiin uudelleen alueellisessa kulttuurintuotannossa. Puvustoa kohtaan osoitetaan kiinnostusta monilta tahoilta, puvuston hyödyntämismahdollisuuksia kartoitetaan myös hankkeen jälkeen.

Hankkeiden välistä yhteistyötä on tehty mm. Nivala-seuran hallinnoiman Yhdistys Hyvä Kymmenen hankkeen kanssa. Hankkeiden tavoitteiden ja toteutustapojen vertailu sekä voimavarojen yhdistäminen on tuonut hyvää tulosta mm. syyskuisen Hintavilli-toritapahtuman myötä. Yhteistyössä Yhdistys Hyvä Kymmenen hankkeen kanssa hankittiin kesälle 2011 opinnäytetyöntekijä Jyväskylän Humak:in kulttuurituotannon koulutusohjelmasta. Hänen opinnäytetyönsä käsitteli Nivalan tapahtumatuottamisen kehittämistä sekä eri toimijoiden tekemän yhteistyön merkityksestä. Työssä mallinnettiin verkostoja, tutkittiin tapahtumatuotannon prosesseja sekä saatiin tietoa yhteistyön hyvistä käytännöistä sekä ongelmista. Opinnäytetyötä käytettiin apuvälineenä myös KulTu-hankkeen tuloksena laaditun yhteistyömallin rakentamiseen.

Haastatteluiden ja kyselyn tulosten valossa on nähtävissä, että tarve alueelliselle kulttuuripalveluita tuottavalle toimijalle on olemassa muun muassa eri tapahtumien ja konserttien koordinoinnissa, tiedottamisessa ja markkinoinnissa. Kulttuuritapahtumia tuottavien yhteisöjen ja yhdistysten resurssit ovat usein rajalliset, joiden tukena säätiö voi olla esimerkiksi tarjoamalla tiedottamiseen, markkinointiin, lipunmyyntiin (lipunmyyntijärjestelmä), koordinointiin ja apurahojen hakemiseen liittyvää osaamistaan. Tuottamalla alueen ihmisille erilaisia palveluita ja tapahtumia, säätiö tukee toiminnallaan myös kuntien kulttuuripalveluja. Mahdollisuuksia alueemme vetovoimaisuuden lisäämiseen on tapahtumien yhteismarkkinointi sekä erilaisten oheistapahtumien kehittäminen tapahtumien yhteyteen. Vuonna 2010 KulTu-hanke nosti amerikansiirtolaisuuden teemaksi useissa alueellisissa tapahtumissa, mm. Wanhan Woiman perinnepäivillä, Haapaveden kotiseutuviikolla, sekä Elämäntarinayhdistyksen kesäseminaarissa. Siirtolaisuusteemaa käsiteltiin myös Nivalan Kapinaviikolla eri tapahtumissa. Siirtolaisuusteeman rinnalle nousi vuonna 2011 kaivosteollisuusteema, ja yhteistyöverkostomme laajeni Pyhäjärven kaivokselle sekä Pyhäjärven Hiidensoutujen suuntaan.

Oopperatapahtuman ympärille koottiin vuonna 2009 tapahtumaviikko, joka kokonaisuudessaan sisälsi oopperan lisäksi gaalakonsertin, Onko veräjä auki –seminaarin sekä Titi-nalle lastenkonsertin, ja keräsi osallistujia lähes 9000 henkilöä. Lisäksi Nivalan kaupungin kulttuuripalveluiden kanssa toteutettiin yhteistyössä herännäisyydestä kertova näyttelykokonaisuus yhteistyössä Nivala-seuran kanssa Tillarigalleriaan. Galleriassa kävijöitä oli näyttelyn aikana noin 600. Vuonna 2010 rakennettiin pohja laajamuotoisemmalle tapahtumaviikolle, jolloin seminaaritoimintaa on laajennettu koskemaan koko tapahtuma-aikaa, sekä myös näyttelytoiminta laajenee tuoden tapahtumalle lisäarvoa. Tapahtumaviikko toteutettiin kesällä 2011 Rockland-oopperan yhteydessä. Tämän myötä KulTu-hanke rakensi mallin alueellisen kulttuuritapahtuman laaja-alaiselle tuottamiselle.

KulTu-hanke on ollut mukana toteuttamassa mm. koulujen kulttuuriviikkoa sekä esikouluikäisille suunnattua musiikkipajaa vuosina 2008 ja 2009. Produktiot on toteutettu pilotinomaisesti Nivalassa, mutta tuotannot ovat helposti kopioitavissa muihin alueen kuntiin. Vuonna 2010 toteutettiin Lasten tapahtumaviikonloppu laulukilpailuineen, tivoleineen ja näytelmineen yhteistyössä Nivalan Kaupungin, Siikalatvan kulttuuri ry:n sekä Nivalan Urheilijoiden kanssa. Lastentapahtumassa paikalla oli n. 300 henkeä. Tapahtumakonsepti todettiin toimivaksi, ja lastentapahtuma toteutettiin

uudelleen vuonna 2011, tällä kertaa yhteistyössä Nivalan kaupungin, Nivala-seuran ja Nivalan Nuorisoseuran kanssa. Tapahtumien myötä rakennettiin toimintamalli, jota voidaan hyödyntää alueellisesti.

Alueellista yhteismarkkinointia on kehitetty oopperaliitteen avulla. Myös lipunmyyntijärjestelmän kehittäminen on tapa laajentaa yhteismarkkinointia. Yhteismarkkinoinnissa teimme yhteistyötä myös Kokkolan West Coast –oopperan kanssa, heidän avullaan toteutimme joulukuussa 2010 haastepohjaisen joulugaalan illallisineen. Yrityksille suunnattu joulugaala (haastekutsut, illallistarjoilu lomittain laadukkaan musiikkiohjelmiston kanssa), tullaan todennäköisesti toteuttamaan myös Kokkolassa samalla konseptilla.

Hankkeen hallinto

Myönteinen rahoituspäätös tuli Musiikkisäätiölle 16.05.2009. Tämän jälkeen hankkeen toiminta pystyttiin täysimittaisesti aloittamaan. KulTu-hankkeessa on toiminut päätoiminen projektipäällikkö 3.3.2008 alkaen. Projektipäällikkö, kulttuurituottaja Anna Tokola jäi äitiyslomalle joulukuussa 2009 ja hänen sijalleen valittiin uusi projektipäällikkö FM Jaana Juntto-Rautio, jonka työsuhde alkoi tammikuussa 2010.

KulTu-hankkeen ohjausryhmään nimettiin Jokilaaksojen musiikkisäätiön hallitus ja Ilkka Peltola. Ohjausryhmä kokoontui 28.8.2008 ja 19.3.2010. Lisäksi hanketta on käsitelty kattavasti hallinnoivan organisaation Jokilaaksojen Musiikkisäätiön hallituksen kokouksissa. Ohjausryhmä valittiin uudelleen helmikuussa 2010. Uusi ohjausryhmä: Anita Ohtamaa, pj, Airi Hakala, Sirkka Knuuti, Ilkka Peltola ja Mirja Jaakola.

Hankkeen talous on toteutunut kustannusten osalta suunnitellusti raportointikaudella. Hankkeen maksatushakemus on toimitettu rahoittajalle lokakuussa 2009 ja korjattu tammikuussa 2010. Hankkeen maksatuspäätös tuli heinäkuussa 2010.

Hankkeelle haettiin ja saatiin jatkoaikaa vuoden 2012 tammikuuhun saakka.

KulTu-hankkeen toimintaan on myös vaikuttanut vuodenvaihteessa 2009-2010 tapahtunut henkilövaihdos. Uuden henkilön sisäänajo on tuottanut työtä, mutta myös hyviä tuloksia mm. Yhdistys hyvä kymmenen –hankkeen sekä Nivalan työväenyhdistyksen kanssa viritellyn oopperariyhteistyön osalta. Vuonna 2010 teimme yhteistyötä myös Kalajokilaakson ja Pyhäjokialueen kotiseutuliittojen kanssa. Näin KulTu-hankkeen toteuttamismahdollisuuksia kartoitettiin entistä laajemmalla toimijapohjalla. Toimijapohjan laajentaminen heijastuu positiivisesti KulTu-hankkeen rakentamaan yhteistyömalliin.

Tiedottaminen

KulTu-hankkeesta on tiedotettu mm. projektipäällikön palkkaamisen yhteydessä maaliskuussa 2008. Lisäksi olemme tiedottaneet hankkeen etenemisestä ja toimenpiteistä. Vuonna 2009 lehdistöjulkisuutta on saatu seuraavasti:

NivalanViikko Sunnuntai 1.3.2009

Viimeiset Kiusaukset -oppera Nivalassa kesäkuussa

Lehdessä käsitellään Takasen säätiön myöntämää 3000€ apurahaa nuorten muusikoiden matkakorvauksiin Viimeiset kiusaukset oopperaan ja Laiskat ankat lasten musiikkisadun esiintyjien kuljetuksiin.

Sekä ilmoitetaan Jokilaakson Musiikkisäätiön järjestämästä Ti-Ti-nalle lastenkonsertista tapahtumaviikon yhteydessä 15.6.2009 klo 18.00 Nivalan jäähallissa.

Kalajokilaakso Maanantai 23.3.2009

Komean kuuloinen kuoro

Kuoro harjoitukset Raudaskylän Kristillisellä opistolla.

Haapavesi Torstai 23.4.2009

Laiskat ankat opetti itsenäistä ajattelua

Laiskat ankat esiintyivät Haapaveden esikoululaisille sekä 1.-3. luokkalaisille.

Pyhäjärven sanomat 20.5.2009

Laiskat ankat seikkailulla

Laiskat ankat, lasten musiikkisatu kiersi esiintymässä Nivalassa, Kärsämäellä, Oulaisissa, Merijärvellä, Haapavedellä, Haapajärvellä ja Pyhäjärvellä.

Lisäksi KulTu-hanketta on käsitelty Kalajokilaakson ja Nivala-lehden yhteisessä oopperaliitteessä toukokuussa 2009 ”KulTu-hanke luo uutta yhteistyömallia”. Lisäksi on lähetetty lehdistötiedote laajalla levikillä syksyllä 2008.

Vuonna 2010 KulTu-hankkeesta on tiedotettu:

Jokilaaksojen musiikkisäätiön oopperaliite

”Lastenviikonloppu Nivalassa 19.-20.6.”

”KulTu-hanke: uusi malli kulttuurintuottamiselle”

”Kansainvälisyyttä ja uusia tuulia”

”Jokivarsilta Amerikkaan: kirjeet, kuvat ja tarinat talteen”

Keskipohjanmaa: 1.6.2010 ”Kaivosopperaa puvustetaan jo”

Kalajokilaakso 2.6.2010: ”Rocklandin toteutus ei ole housuista kiinni”

Nivala-lehti 3.6.2010: ”Kaivosmiesten housuja ommellaan jo Rocklandiin”

Kaleva 22.7.2010: ”Kun isoisa Amerikkaan lähti”

Haapavesi-lehti 27.5.: Esimakua Rocklandista kirkkokonsertissa”

Haapavesi-lehti 10.6.”Piispa vieraili kirkkokonsertissa”

Nivala-lehti 5.8.2010: ”Atlantin takana suomalaisuutta ihmettelemässä”

Haapavesi-lehti 21.10.2010: ”Esa Ruuttunen toi oopperan lähelle”

Kaleva 23.10.2010: ”Ruuttunen jylisi kouluissa”

Keskipohjanmaa 23.10.2010: ”Aaveen asuun ja oopperaan”, ”Kuulijoita koulimassa”

Kalajokilaakso 23.10.2010 ”Oopperataide nuorisolle tutuksi”, ”oheisohjelma lenkkipolulta”

Kympyisanomat 9.11.2010 ”Oopperaa tunnetuksi”

Kalajokilaakso 10.11.2010: ”Mainarioopperan kuoroon tarvitaan miehiä”

Nivala-lehti 11.11.2010: ”Näyttämöllä oleminen ei ole pelkkää laulamista”

Nivala-lehti 18.11.2010: ”Joulugaala haastaa tukemaan musiikkisäätiötä”

Nivala-lehti 20.12.2010: ”Kymppitonni oopperalle haastegaalalla”

Tulokset ja vaikutukset ja esitykset jatkotoimenpiteiksi

KulTu-hankkeen suorat vaikutukset näkyvät Laiskat Ankat-musiikkisadun saamassa huomiosta ja katsojamäärissä. Myös oopperatoimintamme ympärille rakentunut tapahtumaviikko vuosina 2009 ja 2011 keräsi runsaasti väkeä ja huomiota.

Onko veräjä auki -kirjallisuusseminaari laajensi KulTun toimintaa myös musiikkitoiminnan ulkopuolelle onnistuneesti. Vuonna 2010 jatkettiin seminaarityöskentelyä ja lisäksi tehtiin painotuksia perinteentallennuksen suuntaan alueellisen kirjoitus- ja perinteentallennuskilpailun myötä. Aiheena oli Rockland-oopperaa tukeva siirtolaisperinteen tallentaminen ja amerikansuomalaisuus. Vuonna 2011 seminaaritoimintaa laajeni huomattavasti: oopperaviikon oheistapahtumina toteutettiin viisi seminaaria, lisäksi kaksi näyttelykokonaisuutta. Seminaariyhteistyötä tehdään mm. Kannuksessa toimivan Tokoi-seuran ja Turun siirtolaisuusinstituutin kanssa. Myös Kultu-hankkeen projektipäällikkö kulki seminaaripuhujana vuosina 2010-2011, esiintyen yhteensä noin 550 henkilölle eri paikkakunnilla.

KulTu-hanke on rakentanut erilaisia yhteistyömuotoja eri toimijoiden kesken. Yhteistyömuodot ovat osoittautuneet suurelta osin toimiviksi. Vuosi 2010 osoitti, että yhdeksi mallin tärkeimmäksi osatekijäksi tulee muodostumaan ostopalveluiden myymisen sekä osaamisen keskittäminen. Yhteistyömuotojen pohjalle rakentuu säätiöpohjaisen kulttuurintuotannon malli.

Kulttuurintuotamisen säätiöpohjaisesta mallista

Hankkeen kautta loimme säätiöpohjaista kulttuurintuotantomallia Kala- Pyhä- ja Siikajokilaaksojen alueelle. Alueella kulttuurityötä tekevät yhdistykset ja seurat, kunnalliset toimijat, mutta hankkeemme myötä saimme myös alueen yritykset mukaan mittavasti kulttuurintuotantoon. Kehittämäämme ostopalvelumallia olemme lanseeranneet ja sitä ovat hyödyntäneet mm. Haapavesi Folk ry, Suomen elämäntarinayhdistys, Kalajokilaakson koulutuskuntayhtymä, Nivalan kaupunki, Ylivieskan kaupunki, Haapaveden kaupunki, Haapaveden Opisto, Raudaskylän Opisto ja lukuisat muut toimijat pienemmässä mittakaavassa. Säätiöpohjaisen kulttuurintuotannon perusta on laajamittainen yhteistyö eri tahojen kanssa, ja säätiön roolin kulttuurintuotannossa on oltava koordinoiva ja yhteistyöhön perustuva. Virhe musiikkisäätiön toiminnassa on ollut liian suuren riskin sisältävien tapahtumien omaehtoinen tuottaminen. Sen sijaan säätiön resurssien (puvusto, lavastus, tietotaito, yhteystietolistat) hyödyntäminen muiden tapahtumatuottajien tuotannoissa on havaittu hyväksi ja tehokkaaksi keinoksi kohottaa alueen kulttuuritapahtumien tasoa ja näkyvyyttä. Esimerkiksi tiedotusyhteistyö on poikanut paljon huomiota eri tapahtumille.

Tapahtumia olemme tuottaneet niin lapsille kuin aikuisväestölle. Olemme keskittyneet klassisen musiikin tapahtumiin, mutta myös näyttely- ja seminaarityöskentelyyn sekä lastenkulttuuriin. Yhteistyötä olemme tehneet myös muiden hankkeiden kautta.

Säätiöpohjainen kulttuurintuotannon malli hyödyntää hankkeen aikana syntyneitä

yhteistyöverkostoja, yhteistyöverkostoja hyödyntävät myös muut tapahtumatuottajat (esimerkiksi Nivala-seura, Haapavesi folk ry, Suomen elämäntarinayhdistys). Olemme tarjonneet eri tapahtumatuottajille mahdollisuutta hyödyntää tietotaitoamme myös apurahojen ja avustusten hakuun liittyvissä ongelmakohdissa.

Säätiöpohjaista kulttuurintuotannon mallia hyödynnetään hankkeen jälkeen mm. oopperakouluviikon toteuttamisessa, laulukurssien järjestämisessä ja konserttitoiminnassa. Jokilaaksojen musiikkisäätiö on hankkeen tulosten myötä nähnyt tärkeäksi keskittyä jatkossa pienimuotoisiin tapahtumiin, ja ostopalveluiden tuottamiseen alueen eri toimijoiden tarpeisiin oman osaamisalan ja tietotaidon mukaan.

Yksinkertaisimmillaan kulttuurin säätiöpohjainen tuottaminen tarkoittaa yksittäisen tapahtuman järjestämistä, mutta pienimuotoisenkin tapahtuma vaatii organisointia ja yhteistyöverkostoa onnistuakseen ja toimiakseen. Toimintamme on juurruttanut alueen kulttuurikenttään runsaasti erilaisia toimintamalleja, joita hyödynnetään arkipäiväisesti eri toimijoiden taholta.

Kulttuurintuottamisen mallimme ei ole sidoksissa säätiöpohjaiseen toimintaan, vaan esimerkiksi yhdistyksiä ja osuuskuntia sitovat samat lainalaisuudet kuin säätiötä, joten ei ole mitään syytä olla hyödyntämättä rakennettua mallia alueella myös muiden kolmannen sektorin toimijoiden kesken. Säätiöpohjaisen toiminnan toteuttamista pienin resurssein hankaloittaa huomattavasti säätiön säädepääoman koskemattomuus. Tästä näkökulmasta tärkeää olisi jatkossa varmistaa myös käyttöpääoman riittävyys sekä riskinotto kyky.

SÄÄTIÖPOHJAINEN KULTTUURINTUOTANNON MALLI

Ostopalveluiden tuottaminen 1/3 toimintaa, yhteistyössä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa.

Omat, taloudellisesti kannattavat tapahtumat 1/3 toimintaa yhteistyössä yrityssektorin kanssa.

Yhteistyö muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa sekä säätiön hyvä hallinto ja aktiivinen vapaaehtoistyö 1/3 toimintaa yhteistyössä kolmannen sektorin sekä alueen asukkaiden kanssa.

Taloudellisen onnistumisen mahdollistavat: riittävä toimintapääoma, säännölliset avustukset ja apurahat, monivuotiset yhteistyö-/sponsorisopimukset, hallitut riskit.

Taiteellisen onnistumisen mahdollistavat: pätevä, tehokas mutta yhteistyökykyinen taiteellinen johto, jolla tiivis yhteistyö säätiön hallinnon ja toiminnanjohtajan kanssa.

Tuotannollisen onnistumisen mahdollistavat: projektikohtainen suunnitelma ja kustannusrakenteessa sekä aikatauluissa pysyminen, tuotannon dokumentointi sekä tiivis yhteistyö säätiön hallinnon, taiteellisen johdon sekä yhteistyökumppaneiden kanssa.

